

Hol tartunk?

Kb. 1 évvel ezelőtt döntött úgy a Soros Alapítvány, hogy egy önálló Közoktatás-fejlesztési programot indít el, így talán ez is aktuálisabb teszi azt, hogy végignézzük, mire jutottunk az elmúlt 1 év során. Az évfordulós ünneplés mellett talán az is aktualitást ad egyfajta összefoglaló elemzésnek, most készülünk a következő évi költségvetés összeállítására. Persze a döntések egy jó része nem a programon belül születik, de legalább magunk számára nem árt, ha leltárszerűen összeszedjük, mire is jutottunk. (Elkerülhetetlen, sőt kötelező természetesen, hogy minden részprogram maga is összegezze az elmúlt időszak tapasztalatait.)

A program alapelveinek megfogalmazásakor abból indultunk ki, hogy nincs szükség új, előzmény nélküli fejlesztések kezdeményezésére a közoktatás-fejlesztés keretében, hanem a már meglévő helyi kezdeményezések befejezését, és mások számára való elérhetőségét kell elsősorban biztosítani. Ebből a szempontból ez az első időszak egy kicsit a feltérképezés időszaka is volt. A részprogramoknak az éves elemzés elkészítése során külön ki kell majd térni azoknak a tapasztalatoknak a rögzítésére, amik arra vonatkoznak, hogy hol mi is folyik, melyek azok a kezdeményezések, amelyek széles körben sok gyereknek, iskolának, szülőnek, tanárnak már viszonylag rövid idő alatt is komoly segítséget nyújthatnak egy kicsit nyitottabb, demokratikus iskolarendszer kialakításában. Ebben az értelemben valószínűleg a következő évre vonatkozó pályázataink megfogalmazásakor már sokkal hatékonyabbnak kell lennünk, meg kell gondolnunk, hogy lehet-e "vagy inkább szabad-e" folytatni azt a jónéhány részprogramon belül érzékelhető gyakorlatot, amely inkább a minél több helyre kevés pénzt elvételből indul ki. Mindenképpen szükségesnek látom a töménytelen pályázat (a sikertelenek is) feldolgozása után már a következő évre megtalálni azokat a kiemelt pontokat, amelyek egy-egy részprogram keretében célirányos és a program sikere szempontjából hatékony fejlesztési lehetőségeket teremtenek.

Az első pillanattól kezdve alapvető célként fogalmaztuk meg egy olyan információs hálózat kiépítését, amely lehetővé teszi azt, hogy a közoktatásban érintettek tudjanak egymásról, ne egy szűk szakmai elit privilégiuma legyen az Alapítvány erőforrásaival való hozzáférés, de ami még ennél is fontosabb a mi segítő közreműködésünkkel jöjjenek létre azok a helyi szakmai központok, amelyek valóságos információ- és tapasztalatcserét tesznek lehetővé. Egy ilyen hálózat technikai és személyi feltételeit létrehoztuk. Azonban nagy kérdés, hogy ki lesz ennek a rendszernek a gazdája. Ki fogja információval, - a Közoktatás-fejlesztési programon messze túlmutatóan - ellátni ezeket az információs helyeket, mitől válik ez a hálózat egy tőlünk függetlenül is létező, fejlesztési intézményrendszerre. Az már most is egyértelműen látszik, hogy ez a rendszer csak tőlünk nem válik működőképesé. Elkerülhetetlen, hogy a Művelődési és Közoktatási Minisztérium és a Megyei Pedagógiai Intézetek a jószándékuk folyamatos kinyilvánításán túl valóságos partnerekké váljanak ebben az egész program szempontjából meghatározó jelentőségű fejlesztésben. Ehhez sürgősen tisztáznunk kell elsősorban a minisztérium, a jelenleginél jóval aktívabb szerepvállalását. Ma úgy tűnik számomra, hogy az érintett együttműködő partnerek (MKM - Főváros - Megyei Pedagógiai Intézetek stb.) inkább csak hivatkozási alapnak tekintik a Közoktatás-fejlesztési programot és kevéssé egy olyan együttműködő partnernek, amely elkerülhetetlenül igényli az érintett intézmények saját erőforrásainak mozgósítását. A Soros Alapítványt ismerő partnereinkben még mindig az a kép meghatározó, hogy az Alapítvány a saját ügyeknek pénznyerő automataként működő forrása. Ennek megváltoztatása elemi feltétele a Közoktatás-fejlesztési program céljainak, céljai megvalósításának.

Ennél jóval kedvezőbbnek tűnik a helyzet a vállalkozó szférával való kapcsolatunkban. Az esetek többségében tisztáznunk kellett - és a továbbiakban is következetesen ragaszkodnunk kell -, hogy maga az Alapítvány nem támogat profitorientált vállalkozásokat, de örömmel együttműködik azokkal egy-egy konkrét cél megvalósításában. Így alakulhatott ki ma már sokoldalú kapcsolatunk a Microsoft magyarországi vállalatával, tankönyvkiadókkal, MENTOR KFT-vel, és más a közoktatásban érdekelt cégekkel.